

Debat: Vi har brug for en nordisk vinterby, der giver os lyst til at være ude hele året

Vi skal gentænke byrummet, så det også om vinteren bliver et aktiv for os. Derfor er blandt andet producenter af materialer, lys- og byrumsinventar, ildsjæle og arkitekter gået sammen om et manifest for en nordisk vinterby, skriver Helle Juul fra Juul Frost Arkitekter, Jannick B. Pedersen fra MoreFutures og Lotte C. Breengaard fra Bloxhub.

[Debat](#) 20. nov. 2020

Helle Juul, Stiftende partner, Juul Frost Arkitekter
Jannick B. Pedersen, Stifter og adm. direktør, MoreFutures
Lotte C. Breengaard, Programleder for Urban Partnerships, Bloxhub

Hvordan skaber vi i fællesskab en vinterby, der inviterer os udenfor? Hvor mørke, kulde, blæst, regn og sne skaber potentiale for oplevelser, aktiviteter og fællesskab? Det giver Bloxhub, MoreFutures og Juul Frost Arkitekter otte bud på i et manifest, der inviterer til samskabelse af den nye nordiske vinterby.

Manifestet udspringer af de to workshops '[Bedre byer for alle – hele året](#)' i vinteren 2020. Begge en del af [Bloxhubs Urban Partnerships-program](#). De to workshops samlede rammeskabende aktører for at undersøge og udfordre løsninger.

Målet var at gentænke byen og byrummet, så det også om vinteren bliver et aktiv for borgerne. Producenter af materialer, lys- og byrumsinventar, ildsjæle, sundhedseksperter og vidensmiljøer, kommuner og grundejere, fremtidsforskere, arkitekter og landskabsarkitekter deltog.

Et manifest har gennem tiden fungeret som grundlag for ideologier, kunstneriske retninger og kulturelle bevægelser. Ofte for at kræve forandring, tage et opgør med – og skabe et oprør mod – det etablerede. Ordet kommer af det latinske *manifestus*, 'håndgribelig'. Heri ligger også vores ambition: Manifestet skal gøre udfordringer og mulige forandringer mere konkrete.

Byen er præmis for sundhed og livskvalitet

Byen er en vigtig præmis for vores sundhed og livskvalitet. Den udgør rammerne for byboernes fysiske, psykiske og sociale sundhed med udeliv, aktiviteter og sociale møder. Om sommeren vel at mærke.

For når vinterhalvårets gråtoner, dens mørke og kulde trænger sig på, bliver vi indendørs. Alt for ofte erstattes sommerens livsmod af tristhed, ensomhed, inaktivitet og nedsat energi.

5 til 10 procent af den danske befolkning rammes ifølge Sundhed.dk årligt af vinterdepression i større eller mindre grad. [12 procent oplever, at årstidsændringerne er et problem for deres velvære.](#) Og 57 procent angiver, at de er mindre fysisk aktive i vinterhalvåret sammenlignet med sommerhalvåret, ifølge [Friluftsrådets undersøgelse af danskernes friluftsliv.](#)

Fokuser på det, vi *kan* ændre

I Norden er det gråt, koldt og vådt store dele af året. I Danmark regner det 179 dage om året, og antallet af timer med lys daler drastisk om vinteren.

Det står ikke til at ændre. Derfor skal vi i stedet fokusere på det, vi kan ændre. Hvordan kan rammerne for vores byer indbyde til bevægelse udendørs? Hvordan kan de understøtte trivsel, samvær, sundhed og aktivitet – også om vinteren?

Udeliv er væsentligt året rundt

Byens rum og udearealer er centrale. Som Tor Nørretranders påpegede ved lanceringen af manifestet, er »der altid er mere lys udenfor end inde«. Og den indendørs belysning har alt for ofte en pauver kvalitet. En kvalitet der kun i ringe grad kompenserer for det naturlige dagslys, som er en vigtig kilde til sundhed og trivsel. Udeliv er væsentligt *hele* året rundt!

Hvordan gentænker vi vores tilgang til at udvikle og planlægge byer og byrum, så de fremmer fysisk, mental og social sundhed om vinteren? Det tror vi på, at vi skal finde ud af i fællesskab.

Innovation er en kontaktsport. Nyskabende løsninger, der skaber synergi mellem forskning, design, materialer, arkitektur og ny teknologi kræver tværfaglighed. Derfor inviterer vi alle til at være med til at gentænke udviklingen og planlægningen af byer og byrum.

Sammen kan vi skabe pilotprojekter, som vi kan implementere, raffinere og evaluere. Projekter, vi i sidste ende kan opskalere og eksportere.

I udviklingen af den nye nordiske vinterby ligger ikke blot potentialer for danske byer, der fremmer sundhed og livskvalitet. Der er også potentialet for en eksportsucces til byer over hele den nordlige halvkugle.

Et oprør, der taler til hjernen og hjertet

Politisk, økonomisk eller faglig prioritering af vinterbyen kommer ikke af sig selv. Adm. direktør i bureauet New_and Karsten Koed slog til manifest-lanceringen et slag for et opgør og oprør. Et oprør, der taler til hjernen og hjertet.

Derfor tager vi afsæt i forskning og fakta. Vi præsenterer borgere og politikere for de hårde, kedelige kendsgerninger. Danskerne bruger 90 procent af vores hverdag indendørs. Det har konsekvenser for vores folkesundhed og livskvalitet.

»Vanens magt er afmagt,« fremhævede Karsten Koed ved lanceringen. En ny vinterby kræver både en mental forandring, nye vaner og ny adfærd. Både hos os, der er med til at udvikle byens fysiske rammer såvel som brugerne af byen.

Vi håber, I vil deltage i vores opgør og oprør.

Manifestet blev lanceret i Bloxhub 1. oktober 2020. På talerstolen var blandt andre Tor Nørretranders (faglitterær forfatter), Lotte C. Breengaard (Bloxhub), Helle Juul (Juul Frost Arkitekter), Jannick B. Pedersen (MoreFutures), Klaus Martiny (Psykiatrisk Center København), Karsten Koed (New_and), Mie Wittenburg (Smith Innovation) og Pam Sethi, mental health innovator fra Canada.